

Üniversite Öğrencilerinin Motivasyonunda Sosyal Etkinliklerin Önemi

Halime GÖKTAŞ KULUALP

Dr. Öğretim Üyesi, Karabük Üniversitesi, STF, Turizm İşletmeciliği Bölümü

Dr., Karabuk University, STF, Department of Tourism Management

orcid.org/0000-0002-1485-3026

halimegoktas@karabuk.edu.tr

Sibel EROL

Karabük Üniversitesi, SBE, Turizm İşletmeciliği ABD

Karabuk University, Social Sciences Institute , Department of Tourism Management

(Master Programme)

sibelcobanoglu74@gmail.com

Öz

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin okul hayatına motive olmalarında sosyal etkinliklerin önemine odaklanmaktadır. Öğrencilerin sosyal etkinlik tutumlarının onların motivasyonları üzerindeki etkisi, 395 üniversite öğrencisinden anket yöntemiyle elde edilen veriler aracılığıyla belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutumlarının onların motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisi bulunmaktadır. Ayrıca, sosyal etkinliklere yönelik olumlu tutumlar ile içsel motivasyon düzeyleri ve özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyleri arasında ve sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlar ile içe yansıtılmış dışsal motivasyon düzeyi, motivasyonsuzluk düzeyi ve özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyi arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişkinin bulunduğu da tespit edilmiştir. Çalışma, literatüre sağladığı katkı yanında, eğitim sisteminin kalitesinin artırılmasında önemli bir unsur olan motive edici araçlara dikkat çekmesi açısından uygulamaya da katkı sağlamaktadır. Araştırma sonuçları, okul yöneticilerinin düzenledikleri sosyal etkinliklerin öğrencilerinin başarısını artırdığı için uzun vadede okullarını tercih edilen, takdir gören, okul akademik başarı sıralamalarında kendi okullarını ön sıraya yükselten bir etken olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Motivasyon Teorileri, Sosyal Etkinlik, Öğrenci, Üniversite.

The Importance of Social Activities in The Motivation Of University Students

Abstract

This study aims to determine the influence of university students' attitudes towards social activities on their motivations. For this purpose, questionnaires were obtained from 395 university students. According to research findings, the attitudes of students towards social activities have a meaningful and positive impact on their motivation levels. It has also been found that there is a positive relationship between positive attitudes towards social activities and levels of internal motivation and identified external motivation levels, negative attitudes toward social activities, externalized motivation level, motivationlessness level and identified external motivation level. The study contributes to the application by focusing on the motivating tools which are an important element in the quality of education. Based on the findings of the analysis, it can be said that the school which organizes more social activities will give more successful students, will be the preferred and appreciated school which will be in the academic order.

Keywords: Motivation, Motivation Theories, Social Activity, Student, University

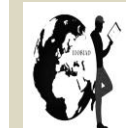
Giriş

Üniversite farklı kültür ve farklı görüşteki birçok öğrenciyi bir çatıda toplayan geniş bir alandır. Farklı bir kültür içine giren öğrenci kendini birden bire farklı bir akademik çevre ile sosyal çevrenin içinde bulur. Bu yeni ortam öğrencinin yaşantısından farklı bir boyuttur. Her şeyden uzak farklı bir sosyal çevrenin içine giren öğrencinin bu çevreye uyumu ve adaptasyonu zaman almaktadır (Özkan ve Yılmaz, 2010, s.155). Bu nedenle, üniversite bünyesindeki mesleki eğitim dışındaki sosyal etkinlikler öğrencileri toplum ile uyumlu bireyler haline getirmede önemli rol oynamaktadır. Bireysel ve toplumsal gelişim için sosyal etkinlikler oldukça önemlidir (Erçevik ve Önal, 2011, s.153). Öğrencilerin eğitim dışında sosyalleşmesini ve kişilik yapısını geliştirmesini sağlayan ders dışı etkinlik (sosyal etkinlikler) alanları spor salonları, kütüphaneler, sinemalar, tiyatro alanları, yüzme havuzları, teknopark ve eğlence alanları gibi alanlar gelmektedir. Bu alanlar gençlerin eğitim ve gelişimine katkı sağlayan alanlardır (Kılıç ve Şener, 2013, s.221).

Okul hayatının bir parçası olan sosyal etkinlikler zamanının büyük birçoğunu sınıflarda, laboratuvarlarda veya çalışma masalarında harcayan öğrenciler için dinlenme aracı özelliğinde olup öğrencilerin üzerindeki stresi azaltmada etkilidir (Balci ve İlhan, 2006, s.12). Öğrencilerin sakinleşmesi, dinlenmesi ve sosyalleşmesine katkı sağlayan sosyal etkinlik alanlarında birçok aktiviteye yer verilerek öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmesine katkı sağlanmaktadır (Durakan, Can ve Gök, 2007, s.26). Öğrenci sosyal çevreye uyum sağlayabilmek için sosyal etkinliklere katılır ise eğitim öğretim etkinliklerinden maksimum seviyede faydalanacaktır. Ayrıca sosyal etkinlik sayesinde sosyal becerilerini geliştirecektir (Aypay vd., 2009, s.47).

Üniversite bünyesinde yapılan sosyal ve kültürel etkinlik alanları, öğrencinin bireysel ve toplumsal gelişimine katkı sağlamaktadır. Öğrenciler eğitim gördükleri süre boyunca sosyal etkinliklere katılım sağlarlar ise sosyal sorumluluk sahibi bireyler olarak gelişirler. Bu sayede toplum ile uyumlu olmayı ve çevreleri ile doğru ilişkiler kurmayı öğrenirler. Toplumsal ilişkilerde başarılı birer birey haline gelirler (Erçevik ve Önal, 2011, s.152). Sosyal etkinlikler bireylerin benlik saygısını pozitif etkiler ve ayrıca kişiliğin şekillenmesinde de büyük rol oynar. Sportif aktivitelere katılım ile bilişsel fonksiyonlar artarak akademik başarı da artar. Akademik başarı ile kişinin kendine olan güveni artar ve bu durum kişiliği de olumlu yönde etkiler (Saygılı, 2015, s.162). Kişiliği olumlu etkileyen bu durum sayesinde bireyler motivasyonu yüksek birer birey haline dönüşürler. Okuldan daha çok haz duymalarına imkan sağlayan motivasyon sayesinde öğrenciler okula karşı pozitif düşünceye sahip olup okulu tatmin edici bulmaktadır (Akbaba, 2006, s.343).

Sosyal etkinliklerin motivasyonu arttırıcı bir yapısının olduğu söylenebilmektedir. Sosyal etkinlik sayesinde hem akademik başarı

artmakta hem de öğrencinin kendisine olan güveni artarak motivasyonu yükselmektedir. Motivasyonu yüksek olan öğrenci daha istekli ve daha verimli olup başarılı olacaktır. Ertek (2012) “üniversite öğrencileri için motivasyon yöntemleri” kitabında motivasyon yöntemleri ile ilgili olarak sosyal ortamın ne kadar etkili olduğuna değinilmiştir. Öyle ki bu kitapta motivasyonu arttırmak için sosyal ortamın yaratılması gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Kitapta; “üniversite bünyesinde yer alan kişilerle (akademisyen vb.) ya da etkinlik yapılan takımlar arası yemek düzenlemek, tiyatro ve spor müsabakaları gibi etkinlikler düzenlemek, yeni öğrencilerle tanışma partileri düzenlemek gibi birçok alternatif ile öğrencilerin motivasyonu artırılabilir” (Ertek, 2012, s.38) şeklinde önerilerde bulunmaktadır.

Bu bağlamda, sosyal etkinliklerin motivasyonu artırıcı bir özelliğinin olup olmadığını araştıran bu çalışmanın, üniversitelerde öğrenci başarısını artırmak için önemli bir veri kaynağı sunacağı düşünülmektedir. Böylece, kitaplarda yer alan teorik bilgi ve öneriler de uygulama yapılarak denenmiş ve doğruluğu test edilmiş olacaktır.

1. Kavramsal Çerçeve

Sosyal Etkinlik

Rekreasyon; bireylerin boş zamanda, spor ve eğlence amaçlı gönüllü katıldığı sosyal etkinliklerdir (Kızanıklı, 2014, s.47). Bu sosyal etkinlikler sosyal çevreye uyum sağlamayı kolaylaştırmaktadır. Çok çeşitli rekreasyon faaliyetleri ile sosyal anlamda deneyim oluşmaktadır (Yağmur ve İçigen, 2016, s.230). Sosyal etkinlik alanları bireylere sosyal ve düşünsel etkileşim alanı sağlamaktadır. Sosyal etkinlik alanları ile farklı bölgelerden gelen öğrencilerin görüş ve geleneklerini harmanlayıp zengin bir kültür birliği oluşması sağlamaktadır (Erçevik ve Önal, 2011, s.153).

Sosyal etkinlikler dediğimiz boş zaman etkinlikleri ile öğrencilerin sosyal gelişimi, toplumsal statü kazanması ve kültürler arası etkileşimi sağlanmaktadır (Akyüz ve Türkmen, 2016, s.342). Sosyal etkinlikler öğrenciler arası iletişimi ve etkileşimi arttırmakta, eğitim amaçlarının gerçekleşmesinde önemli rol oynamaktadır. Sosyal etkinlikler sayesinde diğerleriyle birlikte olma ihtiyacı, ait olma ihtiyacı, iş birliği içinde çalışma ihtiyacı, sorumluluğu paylaşma ihtiyacı, önemli olduğunu hissetme ihtiyacı gibi ihtiyaçlar karşılanmaktadır (Yıldırım, 2010, s.1081-1082). Ders dışı etkinlik olan sosyal etkinlikler spor, kulüpler, yönetim, öğrenci gazetesi, müzik, sanat ve drama gibi pek çok etkinliği kapsamaktadır (Annu ve Sunita, 2013, s.92). Fakülte ve üniversite kampüslerinde yapılan bu etkinlikler öğrencinin entelektüel, sosyal ve kişisel gelişimine katkı sağlamaktadır (Bakoban ve Aljarallah 2015, s.2737). Ders dışı etkinliklerin eğitime kazandırdığı ilk etki davranıştır. Ders dışı aktivitelere katılan

öğrenciler davranış problemlerini azaltırlar. Etkinliklerde disiplinlidirler. Futbolda basketbol, dans rutinleri veya beysbol vb. etkinliklerde görevlerini doğru bir şekilde yerine getirmekle yükümlüdürler. Öğrenci bu etkinlikleri doğru bir şekilde yerine getirirse davranış problemleri azalacaktır. Davranışlarından dolayı ödüllendirilip gururlanacaklardır. Bu gurur sayesinde benlik saygıları ve özgüvenleri gelişecektir (Massoni, 2011, s.84-85).

Motivasyon

Latince "moteve" kökünden türeyen motivasyon; insanı harekete geçirme ve bu hareketlere yön veren düşünce, inanç, korku ve umut gibi duygular olarak tanımlanır (Yenihan, 2015, s.173). Motivasyon; kişiye enerji veren, davranışları için onu isteklendiren, öğrenme ve öğretme sürecinde etkinliğini arttıran faaliyetlerdir (Akbaba, 2006, s.343). Motive; Türkçede güdü ya da harekete geçirme anlamında kullanılır. Motivasyon ise; bir kişinin amaçları için harekete geçmesini sağlayan güçtür. Bu gücün üç tane özelliği vardır. Bu özellikler; kişiyi harekete geçirici, hareketi sürekli kılıcı ve olumlu yönde motive eden güçlerdir (Soyer vd., 2010, s.227).

Motivasyon; insanı olumlu ya da olumsuz bazı eylemlere sürükleyen ve bireyin gerçekleştirmek istediği isteklerine ulaşmasını sağlayarak tatmin olmasına katkıda bulunan güçtür. Motivasyon ile başarı doğru orantılıdır. Motivasyonu yüksek olan bireylerin kapasite ve performansı yüksektir. Bu bireyler daha verimli ve başarılıdır (Sevinç, 2015, s.944-945). Motivasyon kişisel bir değerdir. Kişinin beklentisi ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmektedir (Erdem, 1998, s.53). Kişinin beklenti ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak onların motivasyonunu arttırmak için bazı kaynaklara başvurmak gerekir. Motivasyonu arttıran bu kaynaklar; cesaretlendirme, yaratıcılık becerilerinin ortaya çıkarılmasını sağlama, başarı karşısında ödül ve teşvik etme, beğenilme ve takdir edilmedir (Gömleksiz ve Serhatlıoğlu, 2013, s.101).

Motivasyon Teorileri

Motivasyon ile ilgili pek çok teori geliştirilmiştir (Ada vd., 2013, s.152). Motivasyon teorileri, kapsam ve süreç teorileri olmak üzere ikiye ayrılır. Kapsam teorileri kapsamında; Douglas Herzberg' in çift faktör teorisi, Alderfer' in ERG teorisi, Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisi yaklaşımı, McClelland'ın başarı ihtiyacı teorisi ve McGregor' un X ve Y kuramı olarak sıralanırken süreç teorileri; davranış şartlanması, Vroom bekleyiş teorisi ve Porter ve Lawler' in beklenti teorilerinden oluşan bekleyiş teorileri ve amaç ve eşitlik teorilerinden oluşmaktadır (Ulukuş, 2016, s. 249-252).

A. Kapsam Teorileri

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Yaklaşımı: Motivasyon ile ilgili en çok bilinen teori Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisidir. Bu teoride yaşam için öncelikler baz alınarak düzenlenmiş fizyolojik, güvenlik, ait olma, saygı ve kendini

gerçekleştirme adında beş adet temel ihtiyaçtan oluşturulmuştur (Ada vd., 2013, s.152). Maslow'un hiyerarşisinde fizyolojik, güvenlik, aidiyet, saygınlık ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçları olarak sıralanan beş ihtiyaç bulunmaktadır (Taormina ve Geo, 2013, s.155). Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisinde insanlar aynı anda beş ihtiyaca motive olamamaktadır. Herhangi bir anda sadece bir ihtiyaç en üst düzeyde olmaktadır. Hiyerarşi bağlamında öncelikle daha düşük seviyedeki ihtiyaçlar (fizyolojik, güvenlik ve sosyal ihtiyaçlar) yerine getirildikten sonra yüksek seviyedeki (saygınlık ve kendini gerçekleştirme) ihtiyaçlarına geçilebilmektedir (Shahrawat ve Shahrawat, 2017, s. 940; Burton, 2012, s. 8).

Douglas Mcgregor'un (X) ve (Y) Kuramı: X ve Y teorileri motivasyon teorileri arasında yer almaktadır (Tekin ve Baş ve Gökdemir, 2016, s. 83). X teorisi geleneksel yönetim tarzını yansıtırken Y teorisi motivasyonu odaklı ve modern yönetim tarzını yansıtmaktadır (Ibietan, 2010, s. 5). X teorisinde; insanlar çalışmaktan hoşlanmaz, tembel ve işten kaçmak için çabalarlar. Sorumluluktan kaçarak işe karşı isteksizdir. Hırslı değillerdir. Bencilidir, kendi istek ve amaçlarını örgütsel amaçlara tercih ederler. İş yaptırmak için zorlamak gerekirse cezalandırmak gerekir. Değişime kapalı, pratik zekâdan yoksun kolayca aldatılabilirler. Y teorisinde ise; insan tembel değildir. Gerekli ortam sağlanırsa çalışmaktan zevk alabilir. Çalışmak bir insan için eğlenceli ve oldukça doğaldır. Gerekli koşullar sağlanırsa insan öğrenme ve daha fazla sorumluluk alma eğilimine sahiptir. Amaçlar anlaşılır bir şekilde anlatılırsa işbirlikçi bir tavır ile amaçları gerçekleştirmek için çabalamaktadır (Tekin ve Baş ve Gökdemir, 2016, s. 83; Ibietan, 2010, s. 6). Y teorisi sayesinde örgütte hem kişisel hem de örgütsel hedefler aynı anda gerçekleştirilecektir (Kopelman ve Prottas ve Davis, 2008, s. 255). Kısaca X teorisi işteki başarısızlığı çalışanın kusuru olarak görürken Y teorisi işteki başarısızlığı kişilerden ziyade onları yeterli şekilde kullanamayan idarecilere yüklemektedir (Ulukuş, 2016, s.52).

Herzberg'in Çift Faktör Teorisi: Maslow'dan sonra en çok bilinen teoridir (Erdem, 1997, s.73). Herzberg'in motive edici faktörler ve hijyen (sağlık) faktörleri çift faktör teorileri olarak bilinir (Tan ve Waheed 2011, s.78). Motive edici faktörler; statü, başarıma ve tanınma, sorumluluk, ilerleme imkânları gibi faktörleri kapsarken Hijyen faktörleri/Sağlık faktörleri; çalışma koşulu, iş güvenliği, iş gören ve ast arasındaki işin niteliği ve denetim, ücret ve maaş olarak sıralanmaktadır. Bu faktörler kişiyi doğrudan motive etmemektedir. Ancak bu faktörler olmaz ise kişinin motivasyonu gerçekleşmeyecektir. Bu faktörlerin varlığı ile motivasyon için asgari koşullar sağlanmış olacaktır (Erdem, 1997, s.73). Çift faktör teorisi çalışanları motive etmeye yönelik bir yaklaşımdır (Tan ve Waheed 2011, s.78).

McClelland'ın Başarı İhtiyacı Teorisi: Bu yaklaşımda motivasyon unsuru kişinin başarıya ve performansa duyduğu ihtiyaç üzerine oluşturulmuştur. Kişinin başarıma isteğine duyduğu ihtiyacı temel almaktadır (Şeker, 2015, s.25). Başarı ihtiyacı, bir işi en iyi ve en verimli şekilde yapmaktır. Bu ihtiyaç kişide ortaya çıktığında bu kişi hedefe ulaşmak için yoğun bir çaba sarf etmekte ve motive olmaktadır. Başarı için motive olan bir kişi daha fazla başarıya odaklanmaktadır (Raeisi vd., 2012, s.1232). Başarı ihtiyacı teorisinde üç ana karakteristik yer almaktadır. Bunlar; 1. Başarı motivasyonu gelişmiş kişiler problemlere çözüm sağladıkları, sorumluluk sahibi olabildikleri ortam ve koşulları tercih ederler. 2. Ulaşılabilecek hedefler için risk hesaplayabilirler. 3. Her koşulda kabul görülme ihtiyacı duyarlar. Bu kişiler sürekli ne kadar iyi iş başardıklarını duyma ihtiyacı içerisindeyler (Şeker, 2015, s.25). Yüksek başarı ihtiyacı bireyleri motive etmektedir. Bu kişiler yüksek beceri düzeyine sahip ve zorlu işler karşısında daha isteklidirler (Royle ve Hall, 2012, s.25).

Alderfer'in Teorisi/ERG: Alderfer tarafından geliştirilmiş olan teori Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisinin benzeridir (Şeker, 2015, s.24). 1969'da Alderfer Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisini varoluş ihtiyacı, ilişki ihtiyacı ve gelişme ihtiyacı olarak geliştirmiştir (Yang ve Hwang ve Chen, 2011, s.7886). *Existance (Var oluş);* kişinin varoluşu ile ilgili temel ihtiyaçları kapsar. Bu grupta fiziki ve güvenlik açısından kişiyi tehdit eden unsurlar ele alınır. *Relatedness (İlişki);* kişi, varoluşuyla alakalı ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra çevresi ile ilişkilerini ele alır. Kişinin sosyal çevreyle ya da aileleriyle alakalı ilişki, itibar ve bilinirlik gibi duygular bu grupta ele alınır. *Growth (Gelişme);* kişinin kendisini geliştirme ihtiyacını duyduğu gruptur. Bu grupta yeni şeylerin öğrenilmesi, kişisel gelişim ve ahlak gibi motivasyon unsurları yer alır (Şeker, 2015, s. 24).

B. Süreç Teorileri

Davranış Şartlanması; kişinin davranışının sonucu ödül vb. olumlu davranışlar ile pekiştiriliyorsa o kişi davranışını yenileyecektir. Bu sayede de motivasyonu yükselecektir. Eğer aksi bir durum var ise davranışını yenilemeyecektir (Ulukuş, 2016, s.252).

Bekleyiş Teorileri

1.Vroom'un Bekleyiş Teorisi; Bu teorideki bekleyiş yapılan bir davranışın ödüllendirilecek olmasına yönelik algıdan oluşmaktadır. Kişi, gösterdiği çaba karşısında ödül alacağını düşünürse daha fazla çaba sarf edecektir (Ulukuş, 2016, s.252). Yani insan çaba sarf ettiğinde iyi bir performans sergileyeceğinde ödüllendirilecekse iyi bir performans sergilemek için motive olacaktır (Lunenburg, 2011, s.1). Eğer herhangi bir bekleyiş algısı oluşmaz ise çaba göstermeyecek ve motivasyonu düşük olacaktır (Ulukuş, 2016, s. 252).

2.Porter ve Lawler'in Beklenti Teorileri; 1971 yılında Lawler tarafından geliştirilmiş bir teoridir (Lawler ve Suttle, 1973, s.483). Bu teori Vroom'un

modeline birkaç ilave getirilerek yapılmıştır. Teoride kişi gerekli bilgi, yetenek ve özelliğe sahip olmadan ne kadar çaba gösterirse göstereceği başarısız olacaktır. Vroom'un teorisine ek olarak motivasyonu yetenek ve nitelikler de etkilemektedir (Ulukuş, 2016, s.252).

Eşitlik Teorisi; Eşitlik teorisinde kişi kendini aynı nitelikteki insanlarla kıyaslar. Kıyaslama ücret, maaş, terfi vb.dir. Bu karşılaşma sonucu edindiği eşitsizlik algısı kişinin motivasyonunu artırır. Eşitsizliği giderici önlemler almaya yarayan davranışlara yönlendirir bulunur (Ulukuş, 2016, s.253). Kişi; ücret, maaş, terfi, kişisel memnuniyet, eğitim, zekâ, çaba gibi özelliklerde kendini diğer insanlar ile kıyaslayacak. Kıyaslamada diğer kişilerin oranlarını kendi oranları ile karşılaştıracak. Oranlar eşit değilse kişi eşitsizlik hissedecek ve bu eşitsizliği azaltmak için motive olacaktır (Deci, 1972, s.114).

Amaç Teorisi; Kişinin hedefleri yüksek ve zor ise hedefleri düşük ve kolay olanlara göre daha fazla motive olmaktadır (Ulukuş, 2016, s.253).

2. Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, üniversitelerde gerçekleştirilen sosyal etkinlikler ve öğrencilerin motivasyon düzeylerinin belirlenmesine odaklanmaktadır. Çalışmanın amacı, üniversitedeki sosyal etkinliklerin öğrencilerin motivasyonlarını etkileme düzeyinin belirlenmesidir.

Literatürde motivasyon ve sosyal etkinlikleri ayrı olarak inceleyen çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Ibietan, 2010, Lunenburg, 2011; Ada vd., 2013; Akbab, 2006; Deci, 1972; Gömleksiz ve Serhatlıoğlu, 2013; Annu ve Sunita, 2013, Massoni, 2011; Yağmur ve İçigen, 2016). Ancak, iki konuyu birlikte ele alan çalışmaların sayısının çok kısıtlı olduğu (Acar ve Gündüz, 2017) söylenebilir. Sosyal etkinlikler öğrencilerin okullarını sevmesini sağlayan bir araçtır. Çünkü okulunu seven öğrenci kendini başarıya odaklanarak motive olabilir (Massoni, 2011). Bu nedenle, sosyal etkinliklerin motive olmada ne kadar önemli oluşuna odaklanarak, bu konuda farkındalığın artırılması istenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde, sosyal etkinliklerin farklı değişkenlerle ilişkisinin incelendiği görülmüştür. Claudia (2014), okullarda uygulanan girişimcilik müfredat dışı etkinliklerinin (entrepreneurial extracurricular activities) öğrencilerin öğrenme düzeylerini artırdığını belirlemiştir. Starnes (2013) ise, öğrencilerin ders dışı sosyal etkinliklere katılımları ile okul hayatına uyum sağlamaları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu savunmuştur. Hansen vd., (2017), üniversitelerin farklı kültür ve altyapıları olmasına rağmen üç üniversite arasında ders dışı etkinliklere katılmanın yararlarına yönelik tutumlarda büyük bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, ders dışı etkinliklere

katılan öğrencilerin sosyal ağlarını artırmak, sosyal faaliyetlerden enerji kazanmak ve geliştirmek ve sosyal ve iletişimsel beceriler kazanmak gibi faydalar elde ettikleri görülmüştür. Acar ve Gündüz (2017), ders dışı fiziksel aktivitelere katılımın öğrencilerin istek, heyecan ve hedefleri üzerindeki ve öğrencilerin fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişmeleri üzerindeki olumlu etkilerini gözlemlemiştir. Gündüz vd. (2017), öğrencilerin okul dışı sportif etkinliklere katılımının onların hayatlarına karşı motive olmalarında olumlu bir etkisi olacağını savunmuştur. Craft (2012), yükseköğrenim gören öğrencilerde sosyal etkinliklere katılanların katılmayan öğrencilere göre akademik olarak daha başarılı olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmalar doğrultusunda, bir adet temel hipotez ve 4 adet ise alt hipotez oluşturulmuştur. Hipotezler aşağıda yer almaktadır, s.

H_{temel}: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutumlarının, motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönde bir etkisi bulunmaktadır.

H1a: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumlu tutumlarının, içe yansıtılmış dışsal motivasyon düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

H1b: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlarının, içe yansıtılmış dışsal motivasyon düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

H2a: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumlu tutumlarının motivasyonsuzluk düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

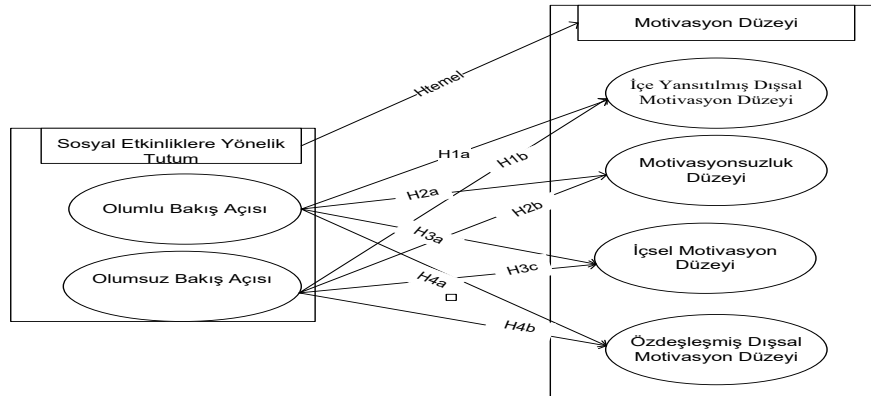
H2b: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlarının motivasyonsuzluk düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

H3a: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumlu tutumlarının içsel motivasyon düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

H3b: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlarının içsel motivasyon düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

H4a: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumlu tutumlarının özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

H4b: Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlarının özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Çalışma kapsamında araştırılmak istenen hipotezler çerçevesinde kurulan araştırma modeli Şekil 1’de yer almaktadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, bir kamu üniversitesinin lisans ve önlisans öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu çerçevede, evren içerisinde 14 fakülte, 5 yüksekokul ve konservatuar ve 8 meslek yüksekokulu olmak üzere yaklaşık olarak 40 bin öğrenci yer almaktadır. %95 güvenilirlik ve %5’lik bir hata payı ile evren içerisinde hesaplanan en düşük örneklem büyüklüğü 380 kişi olarak belirlenmiştir (Sekaran, 2013, s.294; Altunışık vd., 2005, s.127). Kolayda örnekleme yöntemiyle geri dönüş oranları da dikkate alınarak 460 öğrenciye anketler dağıtılmış ve 410 öğrenciden geri dönüş sağlanmıştır. Bu durumda, geri dönüş oranı %89 olarak belirlenmiştir. Anketler içerisinde 15 anketin geçersiz olduğu tespit edilmiş ve sonuçta 395 anket analize dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Analiz Yöntemi

Araştırmada kurulan hipotezlerin test edilmesi için gerekli veriler anket tekniğinden yararlanılarak elde edilmiştir. Bu amaçla hazırlanan anket formunda, öğrencilerin motivasyonun ölçmek üzere, orijinali Fransızca olarak geliştirilmiş Vallerand ve diğerleri (1989) nin eğitimde motivasyon ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin İngilizceye çevrilerek birçok çalışmada kullanılmıştır ve Türkiye için yapı geçerliliğini Kara (2008) yapmıştır. Bu nedenle, ölçek sorularının hazırlanmasında bu çalışmadan yararlanılmıştır. Kara (2008) çalışmasında ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,84; KMO değeri 0,85; Bartlett değeri ise 2899,589’ dir. Bu sonuçlar, ölçeğin araştırma için uygunluğunu Ölçeğin orijinalinde; özdeşleşmiş dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk, içe yansıtılmış dışsal motivasyon ve içsel motivasyon olmak üzere dört boyut bulunmaktadır. Her bir düzey kendi içinde üçer değişken içermektedir (Vallerand vd., 1989’ den Akt. Kara, 2008, s. 68). Ölçeğin orijinal halinde alt boyutlar için iç tutarlılık katsayıları Cronbach Alpha değerleri 0,62 ve 0,86 arasında bulunmuştur (Vallerand vd., 1989’ den Akt. Kara, 2008, s. 68). Sosyal etkinliklere yönelik tutum ölçeğinin oluşturulmasında literatür araştırması yapılmış ve Görkem (2012) tarafından geliştirilen ölçekten yararlanılmasının araştırmanın içeriği açısından uygun olacağına karar verilmiştir.

Çalışma kapsamında ilk olarak, öğrencilerin motivasyonu ve sosyal etkinliklere yönelik tutumları ölçeklerinin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliği, doğrulayıcı faktör analizi aracılığıyla test edilmiştir.

Doğrulamalı faktör analizi, daha önceden keşfedilmiş olan daha az faktör altında toplanan ölçeklerin, araştırmanın yapıldığı örneklem içinde benzer olup olmadığını test etmek amacıyla gerçekleştirilir (Anderson ve Gerbing, 1988, s.412; Bryne, 2010, s.5-6; Meydan ve Şeşen, 2011, s.21).

Çalışmada kullanılan ölçeklerin içsel tutarlılığını test edebilmek amacıyla güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede güvenilirlik analizinde Cronbach Alfa (α) katsayısından yararlanılmıştır. Bir ölçeğin Alfa katsayısı en az 0,70 ise, bu ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir (Tavşancıl, 2010, s.29). Cronbach Alfa katsayısı, ölçekte yer alan soruların homojen bir yapıyı açıklamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadıklarını araştırmak amacıyla yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir ve 0 ile 1 arasında değerler almaktadır (Kline, 2011, s.69; İslamoğlu ve Alınçık, 2013, s.278).

Hipotezler, hiyerarşik regresyon analizinden yararlanılarak test edilmiştir. Doğrulamalı faktör analizi için AMOS programı, güvenilirlik ve hiyerarşik regresyon analizi için ise SPSS programı kullanılmıştır.

3. Araştırmanın Bulguları

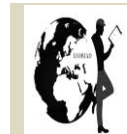
Korelasyon Analizi ve Doğrulamalı Faktör Analizi Sonuçları

Hipotezler için test etme işleminden önce, analizde kullanılan değişkenler arasındaki karşılıklı ilişkilerin belirlenmesi için korelasyon analizi uygulanmıştır. Bu nedenle, öğrencilerin motivasyonu ve sosyal etkinliklere yönelik tutumları değişkenlerine korelasyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Değişkenlere Ait Korelasyon Analizi Sonuçları

	Ort.	Std. Sapma	A	B	C	D	E	F
Olumsuz Bak.Etk. (A)	3,61	0,604	1					
Olumlu Bak. Etk. (B)	3,46	0,521	,142**	1				
İçe Yan. Dış.Motiv. (C)	4,17	0,903	,361**	,106*	1			
Motivasyonsuz. (D)	3,86	0,328	,320**	,115*	,596**	1		
İçsel Motiv. (E)	3,25	0,342	,087*	,324**	,099*	,213**	1	
Özdeş. Dışsal Motiv. (F)	3,46	0,521	,268**	,331**	,247**	,224**	,557**	1

**p<0,01; *p<0,05, Ort: Ortalama, Std. Sapma: Standart Sapma, Olumsuz Bak.Etk.: Sosyal Etkinliklere Olumsuz Bakış Açısı, Olumlu Bak. Etk.: Sosyal Etkinliklere Olumsuz Bakış Açısı, İçe Yan. Dış.Motiv.: İçe Yansıtılmış Dışsal Motivasyon Düzeyi, Motivasyonsuz: Motivasyonsuzluk Düzeyi, İçsel Motiv: İçsel Motivasyon Düzeyi, Özdeş. Dışsal Motiv: Özdeşleşmiş Dışsal Motivasyon Düzeyi.

Korelasyon analizi bulgularına göre, araştırmadaki tüm değişkenler arasında karşılıklı ilişkilerin anlamlı ($p<0,01$ ve $p<0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla belirlenen bu anlamlı ilişkiler, değişkenler arası doğrudan etkilerin incelenbilmesine olanaklı hale getirmektedir.

Çalışmada, ölçekte yer alan maddelerin (ifadelerin) ölçülmesi istenen değişkenleri ne kadar iyi açıkladığını belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bir başka ifadeyle, değişkenlerin yapı geçerliliğinin doğrulanması ölçüm modeli (doğrulayıcı faktör analizi) aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Literatürde tüm değişkenlere ilişkin ölçme modellerinin tek bir model içinde test edilmesinin yanı sıra, tüm değişkenlerin ölçme modellerinin ayrı ayrı test edildiği de görülmektedir (Şimşek, 2007, s.12). Bu araştırmada her bir değişken için ayrı doğrulayıcı faktör analizinin uygulanması tercih edilmiştir. Bu kapsamda, çalışmada “öğrencilerin motivasyonu ve sosyal etkinliklere yönelik tutumları” değişkenlerinin faktör yapıları ayrı ayrı test edilmiştir.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda örgütsel sessizliğe yönelik ölçüm modeli için elde edilen standardize edilmemiş ve standardize edilmiş değerler, standart hatalar ve t-değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Motivasyon Ölçüm Modeline İlişkin Değerler

Değişken	Standardize Edilmemiş Değerler	Standardize Edilmiş Değerler	Standart Hatalar	t-değerleri
İçe Yan. Dış.Motiv.	0,85	0,65	0,107	8,741
Motivasyonsuz.	0,82	0,86	0,081	8,663
İçsel Motiv.	0,97	0,89	0,068	11,653
Özdeş. Dışsal Motiv.	0,79	0,68	0,079	10,895

DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi)’nde gözlenen değişkenlere ait t değerleri anlamlılık düzeyleri kontrol edilmiştir. Bu kapsamda, t-değerlerinin mutlak olarak 1,96’dan büyük çıkması gizil değişkenin gözlenen değişken tarafından istatistiksel olarak açıklama durumunun 0,05 düzeyinde anlamlı olduğunu, 2,56’dan büyük çıkması ise 0,01 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir (Schumacker ve Lomax, 2004, s.366; Göktaş Kulualp, 2015, s.145-146).

Tablo 2’de yer alan bilgiler incelendiğinde hesaplanan tüm t-değerlerinin mutlak olarak 2,56’ dan büyük olduğu görülmektedir. Ancak, t-değerlerinin anlamlı olması, modelin doğru ya da kabul edilebilir olması için gerekli fakat yeterli koşul değildir. Çünkü, yapısal eşitlik modellemesi çerçevesinde

bir modelin bütünsel olarak kabul edilebilmesi için çeşitli uyum iyiliği kriterlerine sahip olması gerekmektedir. Ölçüm modeli uyum iyiliği kriterleri Tablo 2’de gösterilmektedir (Göktaş Kulualp, 2015, s.145). Ölçüm modelinin analizinden çıkartılan standardize edilmiş değerler, değişkenlerin gizil değişkeni açıklama gücünü gösteren faktör yükleridir. Bu bilgi doğrultusunda, öğrencilerin motivasyonu değişkenini İçe Yansıtılmış Dışsal Motivasyon boyutu 0,65; Motivasyonsuzluk boyutu 0,86; İçsel Motivasyon 0,89; Özdeşleştirilmiş Dışsal Motivasyon 0,68 düzeyinde açıklama gücüne sahiptir. Bir başka ifadeyle, doğrulayıcı faktör analizi sonucunda faktör yüklerinin 0,65 ile 0,89 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bir modelin veri ile uyumlu olup olmadığı kararını verebilmek için uyum indeksleri incelenmelidir (Meydan ve Şeşen, 2011, s.31). Uyum iyiliği kriterleri incelendiğinde ise analize ait tüm değerlerin iyi ve kabul edilebilir uyum sınırları içerisinde olduğu ($\chi^2/sd=1,96$, SRMR=0,03, GFI=0,93, AGFI=0,95, NFI=0,96, TLI=0,98, CFI=0,96, RMSEA=0,02) tespit edilmiştir. Uyum indeksleri sınanmaya çalışılan modelin, o model için toplanmış olan veriler için ne derecede uygun olduğuna ilişkin değerlendirme yapmaya yardımcı olmaktadır (Göktaş Kulualp, 2015, s.145). Bu sonuçlar, öğrencilerin motivasyonu ölçeğinin 4 boyutlu bir yapıda olduğu doğrulanmıştır.

Öğrenci motivasyonu ölçeğine ait DFA uygulamasından sonra aynı işlemler sosyal etkinliklere yönelik öğrenci tutumları ölçeği içinde uygulanmıştır. Ölçüm modeline ilişkin sonuçlar Tablo 3’ te yer almaktadır.

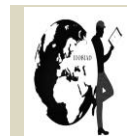
Tablo 3. Sosyal Etkinliklere Yönelik Tutumlara İlişkin Ölçüm Modeline İlişkin Değerler

Değişken	Standardize Edilmemiş Değerler	Standardize Edilmiş Değerler	Standart Hatalar	t-değerleri
Olumsuz Bak.Etkinlik	1,09	0,89	0,064	9,545
Olumlu Bakımdan Etkinlik	0,93	0,9	0,055	6,515

Öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutumları değişkenini sosyal etkinliklere olumsuz bakış açısı boyutu 0,89 ve sosyal etkinliklere olumlu bakış açısı boyutu ise 0,90 düzeyinde açıklama gücüne sahiptir. Uyum iyiliği kriterleri incelendiğinde ise analize ait tüm değerlerin iyi ve kabul edilebilir uyum sınırları içerisinde olduğu ($\chi^2/sd=2,63$, SRMR=0,04, GFI=0,90, AGFI=0,92, NFI=0,91, TLI=0,95, CFI=0,94, RMSEA=0,03) tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutumları ölçeğinin 2 boyutlu bir yapıda olduğu doğrulanmıştır.

Regresyon Analizi Sonuçları

Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezi test etmek için doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır. Fakat, değişkenler arasındaki çoklu bağlantı sorununun ortadan kaldırılması için analizde kullanılacak

değişkenlerin merkezileştirilmesine (Aiken ve West, 1991, Cohen vd., 2003'den Akt. Fraizer, 2004, s.120) dikkat edilmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Sosyal Etkinliklere Yönelik Tutumlarının Onların Motivasyonları Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi

	R	R ²	F	B	p
<i>Model</i>	0,399	0,159	74,358		
<i>Sabit</i>				1,578	0
Sosyal Etkinliklere Yönelik Tutumu				0,65	0

Bağımlı Değişken: Öğrenci Motivasyonu; *p <0.05

Araştırmanın temel hipotezi kapsamında öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutumlarının onların motivasyonları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Analiz sonucuna göre; öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutumlarının motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir ($H_{temel}; \beta=0,650, p<0,05$). Dolayısıyla, H_{temel} hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Sosyal Etkinliklere Yönelik Tutum Boyutlarının İç Yansıtılmış Dışsal Motivasyon Boyutu Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi

	R	R ²	F	B	p
<i>Model</i>	0,365	0,133	30,141		
<i>Sabit</i>					
Olumlu Bakımdan Etkinlik				0,096	0,242
Olumsuz Bakımdan Etkinlik				0,527	0,000

Bağımlı Değişken: İç Yansıtılmış Dışsal Motivasyon Boyutu; *p <0.05

Araştırmanın H1 hipotezi kapsamında öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutum boyutlarının iç yansıtılmış dışsal motivasyon boyutu üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Analiz sonucuna göre; öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlarının iç yansıtılmış dışsal motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin bulunduğu tespit

Üniversite Öğrencilerinin Motivasyonunda Sosyal Etkinliklerin Önemi
(The Importance Of Social Activities In The Motivation Of University Students)

edilmiştir (H1b: $\beta=0,527$, $p<0,05$). Dolayısıyla, H1a hipotezi reddedilmekte ve H1b hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Sosyal Etkinliklere Yönelik Tutum Boyutlarının Motivasyonsuzluk Boyutu Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi

	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	<i>B</i>	<i>p</i>
<i>Model</i>	0,328	0,107	23,601		
<i>Sabit</i>					
Olumlu Bakımdan Etkinlik				0,141	0,141
Olumsuz Bakımdan Etkinlik				0,53	0

Bağımlı Değişken: Motivasyonsuzluk Boyutu; * $p < 0.05$

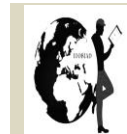
Araştırmanın H2 hipotezi kapsamında öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutum boyutlarının motivasyonsuzluk boyutu üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Analiz sonucuna göre; öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlarının motivasyonsuzluk düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir (H2b: $\beta=0,530$, $p<0,05$). Dolayısıyla, H1b hipotezi reddedilmekte ve H2b hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Sosyal Etkinliklere Yönelik Tutum Boyutlarının İçsel Motivasyon Boyutu Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi

	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	<i>B</i>	<i>p</i>
<i>Model</i>	0,327	0,107	23,436		
<i>Sabit</i>					
Olumlu Bakımdan Etkinlik				0,63	0
Olumsuz Bakımdan Etkinlik				0,072	0,383

Bağımlı Değişken: İçsel Motivasyon Boyutu; * $p < 0.05$

Araştırmanın H3 hipotezi kapsamında öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutum boyutlarının içsel motivasyon boyutu üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Analiz sonucuna göre; öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumlu tutumlarının içsel motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir (H3a: $\beta=0,630$, $p<0,05$). Dolayısıyla, H3b hipotezi reddedilmekte ve H3a hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Sosyal Etkinliklere Yönelik Tutum Özdeşleşmiş Dışsal Motivasyon Boyutu Üzerindeki Etkisi Regresyon Analizi

	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	<i>B</i>	<i>p</i>
<i>Model</i>	0,399	0,16	37,214		
<i>Sabit</i>					
Olumlu Bakımdan Etkinlik				0,531	0
Olumsuz Bakımdan Etkinlik				0,345	0

Bağımlı Değişken: Özdeşleşmiş Dışsal Motivasyon Boyutu; *p <0.05

Araştırmanın H4 hipotezi kapsamında öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutum boyutlarının özdeşleşmiş dışsal motivasyon boyutu üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Analiz sonucuna göre; öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarının özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir (H4a: $\beta=0,531$, $p<0,05$ ve H4b: $\beta=0,345$, $p<0,05$). Dolayısıyla, H4a ve H4b hipotezleri kabul edilmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin sosyal etkinliklere yönelik tutumlarının motivasyon düzeyleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, öğrencilerin daha çok başarılı olmalarını sağlayacak olan motivasyon artırma çabaları içerisinde en önemli unsurun okullarda düzenlenen sosyal etkinliklerin olduğu düşüncesi vurgulanmak istenmiştir. Yapılan analiz sonuçları da bu düşüncüyü destekler nitelikte çıkmıştır. Korelasyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin sosyal etkinliklere yönelik tutumları ile motivasyon düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Sosyal etkinliklere olumsuz bakış açısı ile motivasyon boyutlarından en yüksek düzeyde içe yansıtılmış dışsal motivasyon arasında bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Sosyal etkinliklere olumlu bakış açısı ile en yüksek düzeyde içsel motivasyon arasında bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada, ikinci analiz olarak doğrulayıcı faktör analizi uygulanarak faktörlerin yapı geçerlilikleri kontrol edilmiştir. Üçüncü olarak ise, sosyal etkinliklere yönelik tutumlar ile motivasyon arasındaki ilişkinin yönünü ve şiddetini görmek amacıyla doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucuna göre, sosyal etkinliklere yönelik tutumların motivasyon düzeyleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin bulunduğu belirlenmiştir. Son

olarak ise analiz kapsamında sosyal etkinliklere ilişkin tutum boyutları ile motivasyon boyutları arasındaki ilişkiye yönelik regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, sosyal etkinliklere yönelik olumlu tutumlar ile içsel motivasyon düzeyleri ve özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyleri arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişki söz konusudur. Sosyal etkinliklere yönelik olumlu bakış açısı 1 birim arttığında içsel motivasyon düzeyi 63 birim artacaktır. Aynı şekilde, sosyal etkinliklere yönelik olumlu bakış açısı 1 birim arttığında özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyi 53,1 birim artacaktır. İçsel motivasyon düzeyi, "Hocalarım tarafından verilen proje ödevlerini yapınca mutlu olurum, hocalarımın derslerde anlattıklarını dinlemekten mutlu olurum, üniversiteye gittiğim için mutluyum" gibi kişinin bilinçli ve içselleştirerek motive olmuş halini simgeleyen sorulardan oluşmuştur. Özdeşleşmiş dışsal motivasyon ise, "kendi iyiliğim için okula gidiyorum, ders çalışıyorum, hocalarımı dinliyorum" gibi sorularla ölçülmüş, kişinin tamamen kendine odaklanarak ve durumu özümseyerek motive olma halidir.

Araştırma bulgularının ortaya koyduğu bir diğer sonuç ise, sosyal etkinliklere yönelik olumsuz tutumlar ile içe yansıtılmış dışsal motivasyon düzeyi, motivasyonsuzluk düzeyi ve özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyi arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişkinin bulunduğu belirlenmesidir. Sosyal etkinliklere yönelik olumsuz bakış açısı 1 birim arttığında; içe yansıtılmış dışsal motivasyon düzeyi 52,7 birim, motivasyonsuzluk düzeyi 53 birim ve özdeşleşmiş dışsal motivasyon düzeyi 34,5 birim artmaktadır. İçe yansıtılmış dışsal motivasyon boyutu "hocalarım ve ailem istediği için okula gidiyorum, ders dinliyorum, ders çalışıyorum" sorularıyla ölçülen kişinin kendi isteği ile değil sadece dış kaynaklı olarak motive olmuş halidir. Motivasyonsuzluk boyutu ise "bana ne yarar sağlayacağını bilmeden üniversiteye gidiyorum, hocalarımı dinliyorum, ders çalışıyorum" gibi kişinin güdülendiğini ancak tamamen bilinçsiz bir şekilde sadece görevlerini yerine getirmiş olmak için bir motive aracı olmaksızın hareket ettiği görülmektedir.

Araştırma bulguları, öğrencilerin okula devam etme, ders çalışma ve hocalarını dinlemede motive edilmelerinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Günümüzde motive edici araçlar, okullarda yöneticiler tarafından uygulanması gereken bir sistem haline gelmiştir. Bu sistemin başarılı olması için doğru şekilde uygulanması ve sürdürülebilir olması büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın örneklemini üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Dolayısıyla, araştırma bulguları yükseköğretim öğrencilerine aittir. İleride yapılacak çalışmalar lise, ortaokul ya da ilkokul öğrencilerine odaklanarak bilgi artırımında bulunabilirler. Bir ülkenin yapıtaşları arasında eğitim sisteminin bulunduğu kuşkusuzdur. Gençler ve çocuklarımıza başarılı bir eğitim sistemi kurabilmemiz için onları başarıya götürecektir motive araçlarından faydalanmamız gerekmektedir. Sosyal etkinlikler bu araçlardan

biridir. Motive olmuş öğrenciler başarılı olacak, bu başarı ise onlar büyüdüğünde halka hizmet ve ülkeye yatırım şeklinde geri dönecektir.

Kaynakça

- Acar, Z., ve Gündüz, N. (2017). Participation motivation for extracurricular activities, s. study on primary school students. *Universal Journal of Educational Research*, 5(5), 901-910.
- Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yıldırım, İ., ve Yalçın, S. (2013). Öğretmenlerin motivasyon etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 17 (3), 151-166.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Anderson, J. C. ve Gerbing, D. W. (1988). Structural equation modeling in practice: a review and recommended two-step approach. *Psychological Bulletin*, 103(3), 411-423.
- Akyüz, H., ve Türkmen, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının incelenmesi: Bartın üniversitesi örneği. *International Journal Of Science Culture And Sport (IntJSCS)*, 4(SI 1), 340-357.
- Annu, S., ve Sunita, M. (2013). Impact of extracurricular activities on students in private school of lucknow district, *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 2(6), 2319-7714.
- Aypay, A., Aypay, A., ve Demirhan, G. (2009). Öğrencilerin üniversiteye sosyal uyumu bir üniversite örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 46-64.
- Balcı, V., ve İlhan, A. (2006). Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 11-18.
- Bryne, Barbara M. (2010). *Structural equation modeling with amos: basic concepts, applications and programming*, 2nd Edition, Routledge Taylor and Francis Group, New York.
- Burton, K. (2012). A study of motivation, s. how to get your employess moving. Indiana: SPEA Honors Thesis Spring Indiana University.
- Claudia, C. (2014). The role of extracurricular activities and their impact on learning process. *Management*, 26(125), 1143-1148.
- Craft, S. W. (2012). *The impact of extracurricular activities on student achievement at the high school level*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. The University of Southern Mississippi.
- Deci, L. E. (1972). Intrinsic motivation, extrinsic reinforcement, and inequity, *Journal of Personality and Social Psychology*, 22(1), 113-120.

Üniversite Öğrencilerinin Motivasyonunda Sosyal Etkinliklerin Önemi
(The Importance Of Social Activities In The Motivation Of University Students)

- Durakan, E., Can, S., ve Gök, A. (2007). Bir rekreasyon faaliyeti olarak üniversitelerarası müsabakalara katılan sporcu öğrencilerin liderlik davranışlarının (anlayış gösterme boyutunda) karşılaştırılması. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 2(1), 23-30.
- Erçevik, B., ve Önal, F. (2011). Üniversite kampüs sistemlerinde sosyal mekan kullanımları. *Megaron* 6(3), 151-161.
- Erdem, R., A., (1997). İçerik kuramları ve eğitim yönetimine katkıları. *PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 68-77.
- Erdem, R., A., (1998). Süreç kuramlarının eğitim yönetimine katkıları. *PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 50-58.
- Ertek, G. (2012). Üniversite öğrencileri için motivasyon yöntemleri, 09.12.2017 tarihinde <https://www.researchgate.net/publication/235685985> adresinden erişildi.
- Göktaş, Kulualp H. (2015). *Algılanan örgütsel destek, yönetimin açıklığı ve iş tatmininin örgütsel sessizlik üzerindeki etkisi*. Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Zonguldak.
- Gömleksiz, M., N., ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *TSA*, 3, 99-128.
- Görkem, D. (2012). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal etkinliklere katılma durumlarının akademik başarılarına etkisi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, İzmir.
- Gündüz, N., Keskin, M. T., ve Erduğan, F. (2017). Investigation of participation motivations in exercises of students participating in archery in extra curricular activities. *Universal Journal of Educational Research*, 5(10),1764-1771.
- Hansen, J.M. , A. Wallman , D. Teshome, S.K. Sporrong (2017). A study on student environment, extracurricular activities, motivation and academic achievements. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 13 (3), e10.
- Ibietan, J. (2010). Theories of personnel motivation in organisations. *Multidisciplinary Journal of Research Development*, 15(2), 1-10.
- Kara, A. (2008). İlköğretim birinci kademedeki eğitimde motivasyon ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(2), 59-78.
- Kılıç, M., ve Şener, G. (2013). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımlarındaki sosyolojik etkenler ve yapısal kısıtlamalar. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 220-227.
- Kızanlıklılı, M., M., (2014). Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında rekreasyon eğitiminin yapısı. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, Özel Sayı(1), 46-60.
- Kline, Rex B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. 3th Edition, The Guilford Press, New York.

- Kopelman, E., R., Prottas, J., D., ve Davis, L., A. (2008). Douglas mcgregor's theory x and y: toward a construct-valid measure. *Journal of Managerial Issues*, XX(2), 255-270.
- Lawler, E., E., ve Suttle, L., j. (1973). Expectancy theory and job behavior. *Organizational Behavior and Human Performance*, 9, 482-503.
- Lunenburg, C., F. (2011). Expectancy theory of motivation: motivating by altering expectations. *International Journal of Management, Business, and Administration*, 15(1), 1-6.
- Massoni, E. (2011). Positive effects of extra curricular activities on students. *ESSAI*, 9, 84-87.
- Meydan, Cem H. ve Harun Şeşen (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi amos uygulamaları*. Detay Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- Özkan, S., ve Yılmaz, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları (bandırma örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5(13), 153-171.
- Raeisi, M., Hadadi, N., Faraji, R., ve Salehian, H., M. (2012). McClelland's motivational needs: A case study of physical education teachers in West Azarbaijan. *European Journal of Experimental Biology*, 2 (4), 1231-1234.
- Royle, T., M., ve Hall, T., A. (2012). The relationship between mcclelland's theory of needs, feeling individually accountable, and informal accountability for others. *International Journal of Management and Marketing Research*, 5(1), 21-42.
- Saygılı, G., Atay, E., Eraslan, M., ve Hekim, M. (2015). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 161-170.
- Schumacker, Randall E. ve Richard G. Lomax (2004). *A beginner's guide to structural equation modelling*. 2nd Edition, Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey.
- Sevinç, H. (2015). Kamu çalışanlarının motivasyonunda kullanılan araçlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(39), 944-964.
- Shahrawat, A., ve Shahrawat, R. (2017). Application of maslow's hierarchy of needs in a historical context: case studies of four prominent figures. *Psychology*, 8, 939-954.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M., ve Tetik, B. (2010). Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 225-239.
- Şeker, E., S. (2015). Motivasyon teorisi (motivation theory). *YBS Ansiklopedisi*, 2(1), 22-26.

Üniversite Öğrencilerinin Motivasyonunda Sosyal Etkinliklerin Önemi
(The Importance Of Social Activities In The Motivation Of University Students)

Starnes, M.S. (2013). *Linking extracurricular involvement and integration to college life, s. a survey of second semester freshmen*. Degree of Master of Science in the Department of Communication and Sociology. University of Central Missouri.

Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş, temel ilkeler ve lisrel uygulamaları*, Ekinoks Yayınları, Ankara.

Tan, H., T., ve Waheed, A. (2011). Herzberg's motivation-hygiene theory and job satisfaction in the malaysian retail sector: the mediating effect of love of Money. *Asian Academy of Management Journal*, 16(1), 73-94.

Taormina, J., R., ve Gao, H., J.(2013). Maslow and the motivation hierarchy: measuring satisfaction of the needs. *American Journal of Psychology*, 126(2), 155-177.

Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. 4. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tekin, A., Ö., Baş, M., ve Gökdemir, A. (2016). Konaklama işletmesi çalışanlarının douglas mcgregor'un x ve y teorilerine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(4), 81-91.

Ulukuş, S., K.(2016). Motivasyon teorileri ve lider yöneticilik unsurlarının bireylerin motivasyonuna etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 25, 247-262.

Yağmur, Y., ve İçigen, T., E. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme süreci ve rekreasyon faaliyetlerinin incelenmesi üzerine bir çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 27(2), 227-242.

Yang, C., Hwang, M., ve Chen, Y. (2011). An empirical study of the existence, relatedness, and growth (erg) theory in consumer's selection of mobile value-added services. *African Journal of Business Management*, 5(19), 7885-7898.

Yenihan, B. (2015). Örgüt kültürünün motivasyona etkisi: üniversite öğrencileri üzerine nitel bir araştırma. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4(10), 170-183.

Yıldırım, N. (2010). The views of students and education staff about social activities intended for students who receive education in rural areas and evaluation of the students in terms of self-esteem. *Elementary Education Online*, 9(3), 1080-1091.

